

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Економічна теорія

2021 – 2022 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітня програма – Менеджмент інноваційної діяльності
Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Інститут (факультет) – навчально-науковий інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій.

Кафедра – економіки та менеджменту.

Курс – 1; **семестр** – 1; **вид підсумкового контролю** – залік.

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції, практичні.

Методи навчання: дослідницький метод, евристичний метод, інтерактивні методи, метод інформаційно-комунікативних технологій, кейс-метод, пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, аналітико-синтетичний метод, метод e-learning

Форми навчання: денна (дистанційна)

Лінк на дисципліну: <https://dspu.edu.ua/ifmeit/navch-zab/051-cybernetics/>

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	обсяг дисципліни і ЄКТС	Кількість годин						Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота				
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семинарські заняття					
Денна	1	1	5/150	50	26	–	24	–	100	–	+	–	

2. Викладач: канд. екон. наук, доц. Павло Скотний,

e-mail: skotnyy@ukr.net, тел. 050 317 48 83

3. Характеристика навчальної дисципліни

Мета навчання: здобуття фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування логіки економічного мислення і економічної культури, навчання базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» студент повинен:

знати: економічну термінологію та базові концепції економіки; принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем; методологію і методи отримання соціально-економічних даних.

уміти: збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники, абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх

суб'єктів; використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; оцінювати різноманітні економічні явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Компетентності (як можна користуватися набутими знаннями та вміннями) .

Загальні компетентності:

1. *Здатність до виявлення та визначення взаємозв'язку економічних явищ, кількісного та якісного їх вимірювання.*
2. *Здатність до вироблення навичок статистичного узагальнення та аналізу даних стосовно практичної діяльності підприємств і галузей.*
3. *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*
4. *Здатність приймати обґрунтовані рішення.*

Фахові компетентності

1. *Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.*
2. *Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.*
3. *Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.*
4. *Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.*
5. *Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.*
6. *Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.*

Пререквізити дисципліни. Дисципліна «Економічна теорія» вихідна.

Постреквізити дисципліни. Дисципліна „Економічна теорія” є основою для вивчення таких дисциплін, як „Мікроекономіка”, „Макроекономіка”, „Логістика”, „Статистика”, та ін.

4. Програма дисципліни.

**РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТА ПРОБЛЕМИ РИНКУ**

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізм дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики. Завдання економічної теорії в умовах переходу України до ринкової економіки.

Тема 2. Економічна система суспільства.

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних

систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід приватизації. Сучасний стан відносин власності в Україні.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок.

Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Проблема вибору та альтернативна вартість. Крива виробничих можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Тема 4. Теорія товару і грошей

Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживна вартість та її показники. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Закон вартості: сутність, механізм його дії та функції. Особливості дії закону вартості за сучасних умов. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов.

Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції грошей. Історичний підхід у розгляді функцій грошей. Види грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Сучасні зміни в грошовому обігу. Закон грошового обігу. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці.

Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Дефляція. Антиінфляційна політика держави.

Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Об'єктивні передумови виникнення ринку. Поняття ринок. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Характерні ознаки сучасного ринку.

Основні суб'єкти ринкової економіки. Схема кругообігу продуктів і грошей. Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури.

Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Винятки дії закону попиту. Крива попиту. Зв'язок між попитом і ціною. Зміщення кривої попиту під впливом дії нецінових факторів. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її властивості. Зв'язок між пропозицією і ціною. Нецінові фактори зміни пропозиції. Ринкова рівновага. Утворення рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва. Сутність ціни. Механізм формування і функції ціни. Види цін. Концепція ціноутворення А. Маршалла.

Сутність конкуренції. Форми конкуренції. Функції конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Позитивні й негативні наслідки конкуренції. Монополія та типи монополізації. Види монополій. Монопольна влада. Економічні наслідки монополій. Ринок монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство. Світовий досвід створення антимонопольного законодавства. Контроль за природними монополіями. Антимонопольна політика в Україні.

Тема 6. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Соціально-економічна характеристика підприємств. Функції підприємства. Організація процесу виробництва. Обмеженість ресурсів та шляхи її подолання. Продукція підприємств та її економічні форми. Виробництво продукції, надання послуг, виконання робіт. Основна і побічна продукція.

Суть підприємництва та умови його існування. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Форми підприємництва. Підприємництво і бізнес. Малий бізнес. Сучасні форми торговельного підприємництва. Товарна біржа. Торгові дома. Інтернет-торгівля у сфері ринкової інфраструктури. Перспективи розвитку підприємництва в Україні. Проблема банкрутства підприємств.

Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Форми господарювання у сільському господарстві: фермерські, кооперативні, державні, змішані. Рентні відносини. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Розподіл і використання рентного доходу. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі. Механізм реалізації аграрних відносин в сучасних умовах. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.

Тема 7. Капітал підприємства, витрати та прибуток

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Стадії кругообігу і функціональні форми промислового капіталу. Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Норма амортизації. Амортизаційний фонд як одне з джерел відтворення основного капіталу. Обіговий капітал. Час і швидкість обігу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу.

Витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати. Явні та неявні. Витрати фірми в короткостроковому періоді. Загальні постійні, загальні змінні та граничні витрати. Короткострокові середні витрати. Витрати підприємства в довгостроковому періоді. Позитивний та негативний ефект зростання виробництва. Основні напрямки зменшення витрат виробництва.

Суть і види виторгу фірми. Економічна природа прибутку. Бухгалтерський та економічний прибуток. Нормальний прибуток фірми. Рентабельність підприємства.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 8. Національна економіка та її показники

Суть національної економіки та її ознаки. Об'єкти та суб'єкти національної економіки. Рівновага національної економіки. Показники національного виробництва. Роль макроекономічних показників. Система національних рахунків.

Валовий внутрішній продукт та методи його обчислення. Проблема подвійного рахунку. Розрахунок ВВП за витратами та доходами. Валовий національний продукт. Інші макроекономічні показники. Чистий національний продукт. Особистий дохід. Чистий економічний добробут.

Номинальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП та його використання. Індекс споживчих цін.

Тема 9. Роль держави в умовах ринку

Необхідність та суть державного регулювання економіки. Об'єкти та цілі державного регулювання економіки. Економічні функції держави. Роль держави в умовах вільної конкуренції. Суспільні товари. Зовнішні ефекти ринку. Основні форми державного регулювання економіки. Методи державного регулювання. Адміністративні інструменти. Економічні методи регулювання. Грошово-кредитна політика. Зовнішньоекономічне регулювання. Прогнозування. Політика державного регулювання в Україні.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів. Дефіцит державного бюджету, державний борг.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків: фінансова, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави. Необхідність державного регулювання в умовах ринкової економіки. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.

Тема 10. Позичковий капітал та банківська система

Сутність та джерела позичкового капіталу. Позичковий процент і його джерела. Норма позичкового проценту та його динаміка. Роль процентної ставки. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Роль і функції кредиту в сучасній ринковій економіці.

Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Функції Центрального і комерційних банків. Залучення коштів. Активні і пасивні операції. Національний банк України та його складові. Кредитно-грошове регулювання. Формування та зберігання золотовалютних резервів країни.

Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал. Цінні папери акціонерних товариств. Акції. Облігації. Казначейські зобов'язання та ощадні сертифікати. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.

Тема 11. Доходи населення та соціальні аспекти економічних відносин

Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум та споживчий кошик. Бідність. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Державне регулювання розподілу доходів. Перерозподіл доходів та його необхідність. Державне регулювання заробітної плати. Індексация доходів.

Тема 12. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання.

Зайнятість та безробіття

Економічні коливання та їх причини. Зовнішні та внутрішні причини економічних циклів. Суть та фази ділового циклу. Тривалість економічних циклів. Середні та малі цикли. Сезонні коливання економічної активності. Довгі хвилі в економіці. (Цикли Кондратьєва). Вплив циклів на структуру виробництва. Економічна криза 90-х років в Україні: особливості та основні параметри. Світові фінансові кризи.

Економічне зростання та розвиток. Показники економічного зростання. Фактори економічного зростання. Екстенсивні та інтенсивні фактори економічного зростання. Негативні наслідки економічного зростання. Державне регулювання економічного зростання.

Ринок праці та його особливості. Класифікація ринків праці. Пропозиція праці. Попит на працю. Ціна праці. Фактори, що впливають на ставку заробітної плати. Конкуренція на ринку праці. Показники ринку праці. Кількісні параметри ринку праці. Економічно активне населення (робоча сила). Поняття зайнятих. Безробітні. Професійно-кваліфікаційна структура ринку робочої сили. Рівень та тривалість безробіття. Основні форми безробіття. Природна норма безробіття. Рівень природного безробіття. Наслідки безробіття. Державна політика в сфері зайнятості та її основні напрямки.

Тема 13. Світова система господарства та глобальні проблеми людства

Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та

закономірності його розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань. Міжнародна економічна інтеграція. Інтеграційні зв'язки й механізм міжнародного співробітництва. Головні інтеграційні угруповання світу. Процеси інтеграції у Європі та її форми. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.

Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва. Особливості поділу праці в сучасних умовах. Всесвітній ринок товарів та послуг. Основні тенденції розвитку світового ринку. Методи конкурентної боротьби на світовому ринку. Міжнародні торговельні організації. Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Наслідки вивозу капіталу. Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні ринки. Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародна міграція робочої сили. Основні напрями міграції. Утворення міжнародного ринку робочої сили.

Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Сучасні глобальні проблеми. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зубожіння, голоду і хвороб у світі. Проблеми роззброєння та мирного використання атому. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

Тематика практичних занять:

Розділ 1. Загальні основи економічного розвитку та проблеми ринку

1. Економічна теорія як наука.
2. Економічна система суспільства: потреби, типи систем, відносини власності.
3. Можливості виробництва та форми організації.
4. Товар та гроші.
5. Механізм ринкової економіки.
6. Підприємство та підприємництво.
7. Формування витрат та прибутку підприємства.

Розділ 2. Функціонування національної та світової економіки

8. Показники функціонування національної економіки.
9. Державний та фінансовий сектор економіки.
10. Доходи населення та їх розподіл.
11. Економічні коливання, їх наслідки та економічне зростання.
12. Організація світового господарства та глобальні проблеми людства.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Економічна теорія». ІНДЗ дозволяє студентам опанувати необхідними практичними навичками при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

ІНДЗ студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вимоги до оформлення ІНДЗ. Обсяг індивідуального завдання включає від 5 до 12 сторінок друкованого тексту. Рекомендований міжрядковий інтервал 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці), шрифт – Times New Roman 14. Структура індивідуального завдання складається зі вступу, результатів дослідження, висновків, списку використаних джерел.

Захист індивідуального завдання повинен відбутися не пізніше останнього тижня теоретичного навчання у присутності студентів даної навчальної групи та викладачів дисципліни (лектора, асистента) у позааудиторний час. Усі присутні можуть задавати

питання автору, виступати з приводу захисту. Для захисту індивідуального завдання студентові надається до 5 хвилин.

Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань:

1. Становлення та розвиток економічної думки в Україні.
2. Місце і роль людини в економічній системі.
3. Проста і розвинута форми товарного виробництва, їх спільні та відмінні риси.
4. Проблеми приватизації в аграрному секторі.
5. Альтернативні теорії вартості.
6. Регулювання прав приватної власності.
7. Види та природа сучасних грошей.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента з дисципліни у вигляді завдань містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до семестрового заліку. Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Розвиток економічної думки в Україні. Завдання економічної теорії в умовах переходу України до ринкової економіки.
2. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки. Світовий досвід приватизації. Сучасний стан відносин власності в Україні.
3. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Роль товарного виробництва в економічному розвитку суспільства.
4. Особливості дії закону вартості за сучасних умов. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов. Історичний підхід у розгляді функцій грошей. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці.
5. Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури. Концепція ціноутворення А. Маршалла. Світовий досвід створення антимонопольного законодавства. Антимонопольна політика в Україні.
6. Проблема банкрутства підприємств. Механізм реалізації аграрних відносин в сучасних умовах. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.
7. Витрати підприємства в довгостроковому періоді. Позитивний та негативний ефект зростання виробництва. Основні напрямки зменшення витрат виробництва.
8. Рівновага національної економіки. Чистий економічний добробут.
9. Прогнозування. Політика державного регулювання в Україні. Крива Лаффера. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.
10. Роль і функції кредиту в сучасній ринковій економіці. Формування та зберігання золотовалютних резервів країни. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.
11. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Державне регулювання заробітної плати. Індексація доходів.
12. Економічна криза 90-х років в Україні: особливості та основні параметри. Світові фінансові кризи. Державне регулювання економічного зростання. Професійно-кваліфікаційна структура ринку робочої сили.
13. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему. Методи конкурентної боротьби на світовому ринку. Утворення міжнародного ринку робочої сили. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

5. Місце проведення занять (локація).

Згідно з розкладом в аудиторії по вул. Стрийська 3, під час дистанційної навчання платформа Zoom: 712 5444 9349, код: 6AQ3uq

6. Інформація про консультації. Не передбачено навчальним навантаженням.

7. Система оцінювання.

Засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни перевіряється усним опитуванням, контрольними роботами, виконанням індивідуального завдання, співбесідою з лектором та заліком.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Форма контролю	Кількість балів
Письмові контрольні роботи	30 (2×15)
Усні відповіді	30
Індивідуальне завдання	20
Самостійна робота	10 (2×5)
Співбесіда з лектором	10
Всього балів	100

Оцінювання усних відповідей студентів на практичних заняттях здійснюється за накопичувальною бальною системою. Студент може отримати максимально 30 балів за шість усних відповідей на практичних заняттях, кожна з яких оцінюється у 0, 1, 2, 3, 4 або 5 балів.

Письмові контрольні роботи проводяться після вивчення студентами завершеного за змістом обсягу навчального матеріалу та передбачають виконання аналітичних, тестових та ситуаційних завдань з дисципліни.

Захист індивідуального завдання відбувається за два тижні до завершення семестру у позааудиторний час. Критерії оцінювання індивідуального завдання: повнота розкриття теми – 10 балів, рівень самостійності роботи – 3 бали, якість мовного оформлення, якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 2 бали, захист індивідуального завдання – 5 балів.

Самостійна робота – опрацьоване питання із запропонованого переліку – оцінюється у 5 балів: розкриття питання повною мірою – 3 бали, вміння робити узагальнення та висновки – 2 бали. Щоб отримати 10 балів (максимально), потрібно опрацювати 2 питання.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС. Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі і оцінюється за стобальною шкалою.

8. Питання до заліку (перелік питань).

1. Економічна теорія як наука. Економікс, політекономія.
2. Макроекономіка, мікроекономіка, мезоекономіка, мегаекономіка.
3. Методологія розвитку.
4. Предмет економічної теорії. Складові частини економічної теорії. Позитивна і нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його роль у розумінні економічного життя суспільства.
5. Економічні закони та категорії, їх класифікація.
6. Функції економічної науки.
7. Методи пізнання економічних процесів і явищ.
8. Місце економічної теорії в системі економічних наук.
9. Економічна теорія як основа економічної політики.
10. Роль економічної теорії у здійсненні соціально-економічних перетворень в Україні.
11. Меркантилізм, фізіократи, класична політична економія, марксизм, маржиналізм.
12. Неокласицизм, монетаризм, кейнсіанство, інституціоналізм, неокласичний синтез
13. Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку.
14. Загальні проблеми економіки. Потреби як спонукальний мотив економічної діяльності людей.
15. Економічні потреби суспільства
16. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація.
17. Економічна система, її типи, основні структурні елементи.

18. Власність як економічна категорія.
19. Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку.
20. Зміст, структура суспільного виробництва, виробнича й невиробнича сфери.
21. Рушійні сили економічного зростання.
22. Економічний вибір.
23. Альтернативна вартість.
24. Крива виробничих можливостей.
25. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.
26. Теорія товару і грошей.
27. Інфляція, її суть, причини. Темпи, види, соціально-економічні наслідки інфляції. Регулювання інфляції.
28. Безробіття та політика зайнятості
29. Крива Філліпса.
30. Закон Оукена.
31. Товар і його властивості.
32. Вартість, її форми.
33. Гроші в системі товарних відносин, їх функції, види.
34. Кількісна теорія грошей. Закон грошового обігу.
35. Ринок як форма організації суспільного виробництва та категорія товарного виробництва.
36. Риси, структура, функції ринку.
37. Закони попиту і пропозиції – одні з основних законів функціонування ринкової економіки.
38. Індивідуальний та сукупний попит. Цінові, нецінові чинники.
39. Індивідуальна та сукупна пропозиція. Цінові, нецінові чинники.
40. Поняття ринкового попиту та ринкової пропозиції.
41. Ринкова рівновага.
42. Еластичність попиту, її види.
43. Еластичність пропозиції, її види.
44. Конкуренція: форми, типи, функції,
45. Позитивні й негативні наслідки конкуренції.
46. Особливості функціонування моделей ринку
47. Ціна як економічна категорія.
48. Класифікація цін, методи ціноутворення.
49. Ціноутворення на ринках чистої монополії, монопольної конкуренції, олігополії, досконалої конкуренції.
50. Підприємництво: теорії та моделі.
51. Суть, умови. види, форми та суб'єкти підприємницької діяльності.
52. Підприємство, класифікація підприємств.
53. Продукція підприємств та її економічні форми.
54. Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.
55. Основний та оборотний капітал, його структура.
56. Кредит та його функції.
57. Ринкова інфраструктура, визначення, класифікації.
58. Біржи, визначення, класифікація, механізм біржової торгівлі.
59. Банківська система
60. Держава та її економічні функції
61. Фінансова система.
62. Податки: елементи, функції, класифікація.
63. Міжнародна торгівля: форми, види, структура, напрямки.
64. Міжнародний поділ праці, його принципи й форми.
65. Міжнародна міграція капіталу та робочої сили.
66. Інвестиції: визначення, класифікація.

67. Модель економічного кругообігу. Необхідність агрегування економічних показників.
68. Валовий продукт. Методи обчислення ВВП: за доходами, за витратами. Номінальний та реальний ВВП.
69. Дефлятор ВВП, індекс споживчих цін.
70. Корисність економічного блага, економічний вибір.
71. Закон спадної граничної корисності економічного блага.
72. Фактори виробництва та їх класифікація. Мотивація поведінки підприємства
73. Поняття і види витрат.
74. Альтернативні витрати. Явні та неявні. Класифікація витрат.
75. Закон зростаючих граничних витрат.
76. Приватні та суспільні блага.
77. Форми організації суспільства.
78. Макроекономічні показники, їх використання.
79. Макроекономічне регулювання, його ефективність.
80. Споживання та заощадження, поняття та фактори.

9. Політика дисципліни (система вимог до здобувача освіти). Політика дисципліни ґрунтується на дотриманні принципів академічної доброчесності, зокрема недопущенні академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Студент повинен дотримуватися вимог «Кодексу академічної доброчесності Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (<http://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/kodeks-ak.dob-ost.pdf>) та «Антикорупційної програми Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (<http://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/antukorupc.-programa-ddpu.pdf>).

Студент має виконати усі види навчальної роботи, передбачені робочою навчальною програмою. Пропущене практичне заняття студент має відпрацювати у вигляді виконання завдань з теми.

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси (основна та додаткова література, інтернет-ресурси).

Основна література:

1. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Економічна теорія (політекономія. мікроекономіка. макроекономіка) : Підручник для студентів екон. спец. / За ред. Л.В. Білецької. – К., 2009. – 276 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / Г. І. Скорик, В. В. Барінов, М. Б. Швецова. – Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2014. – 188 с.
4. Економічна теорія. Політекономія: підручник / за ред. В.М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 206 с. – (Вища освіта XXI століття)
5. Основи економічної теорії: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.
6. Основи економічної теорії навч. посібник / М. Л. Данилович-Кропивницька, Г. І. Пушак. – Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2013. – 224 с.

Додаткова література

7. Крупка М. І. Основи економічної теорії: [Підручник] / М. І. Крупка, П. І. Островерх. – К. : Атіка, 2001. – 344 с.
8. Мамалуя О. О. Основи економічної теорії: [Підручник] / О. О. Мамалуя. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 347 с.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Підручник / відп. за ред. Г.Н. Климко. – 4-е вид., перероб і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 615 с.
10. Основи економічної теорії навч. посібник / М.Л. Данилович-Кропивницька, Г.І. Пушак. – Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2013. – 224 с.
11. Основи економіки. Практикум. / О. В. Часнікова. – Х.: Веста: Вид-во „Ранок”, 2008. – 96с.

12. Політична економія: [Навч. посіб.] / Г. А. Оганян, В. О. Паламарчук. – К. : МАУП, 2003. – 520 с.

13. Скотний П. В. Економіко-теоретичне знання в парадигмі методології: монографія / П.В. Скотний. – Дрогобич : РВД ДДПУ ім. Івана Франка, 2011. – 408 с.

14. Скотний П.В. Економічна синергетика: теоретико- методологічний аналіз: монографія / П.В. Скотний. – Дрогобич : РВД ДДПУ ім. Івана Франка, 2013. – 312 с.

Інформаційні ресурси

періодичні видання

15. Електронна версія журналу «Економіка України», URL: <http://economyukr.org.ua>.

16. Електронна версія журналу «Фінанси України», URL: <https://finukr.org.ua/>

17. Електронна версія журналу «Конкуренція». Вісник Антимонопольного комітету України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/140965>

18. Електронна версія журналу «Актуальні проблеми економіки», URL: <https://eco-science.net/>

інтернет ресурси

19. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: www.zakon.rada.gov.ua.

20. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: www.amc.gov.ua.

21. Офіційний сайт Державний комітету статистики України. URL: www.ukr.stat.gov.ua.

Викладач:

Павло СКОТНИЙ

Схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол № 9 від 2 вересня 2021 року

Завідувач кафедри

Богдан КИШАКЕВИЧ